Zorgeloos Vastgoed Inspiratiesessie • 5 November 2026

Verduurzaming van de Nederlandse woningmarkt: van Europese Richtlijn tot aan de keukentafel

Het verbinden van Brusselse beleidskaders met de dagelijkse ketenpraktijk

Piet Hein Schram

ENERGY EFFICIENT MORTGAGES Netherlands

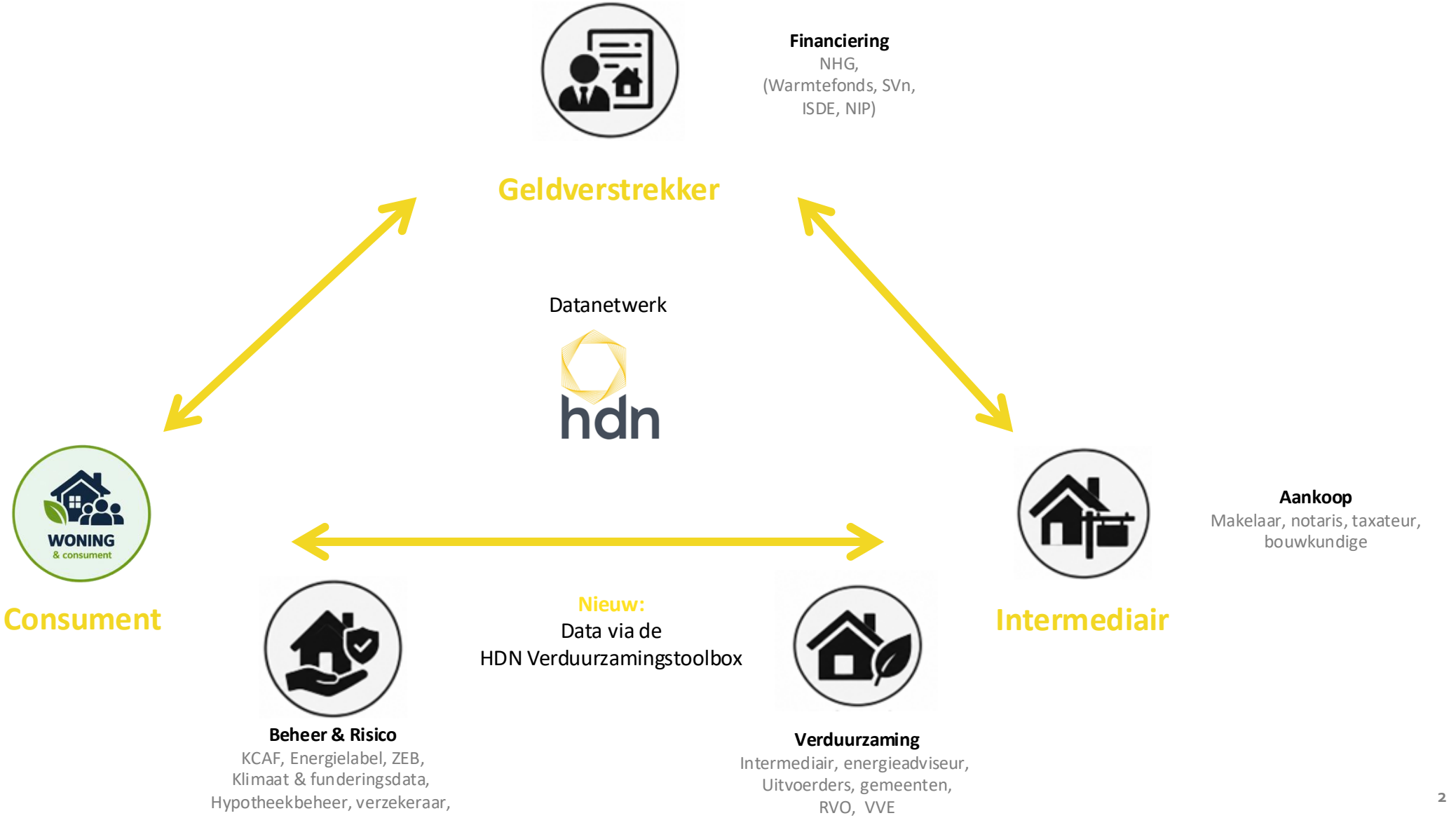

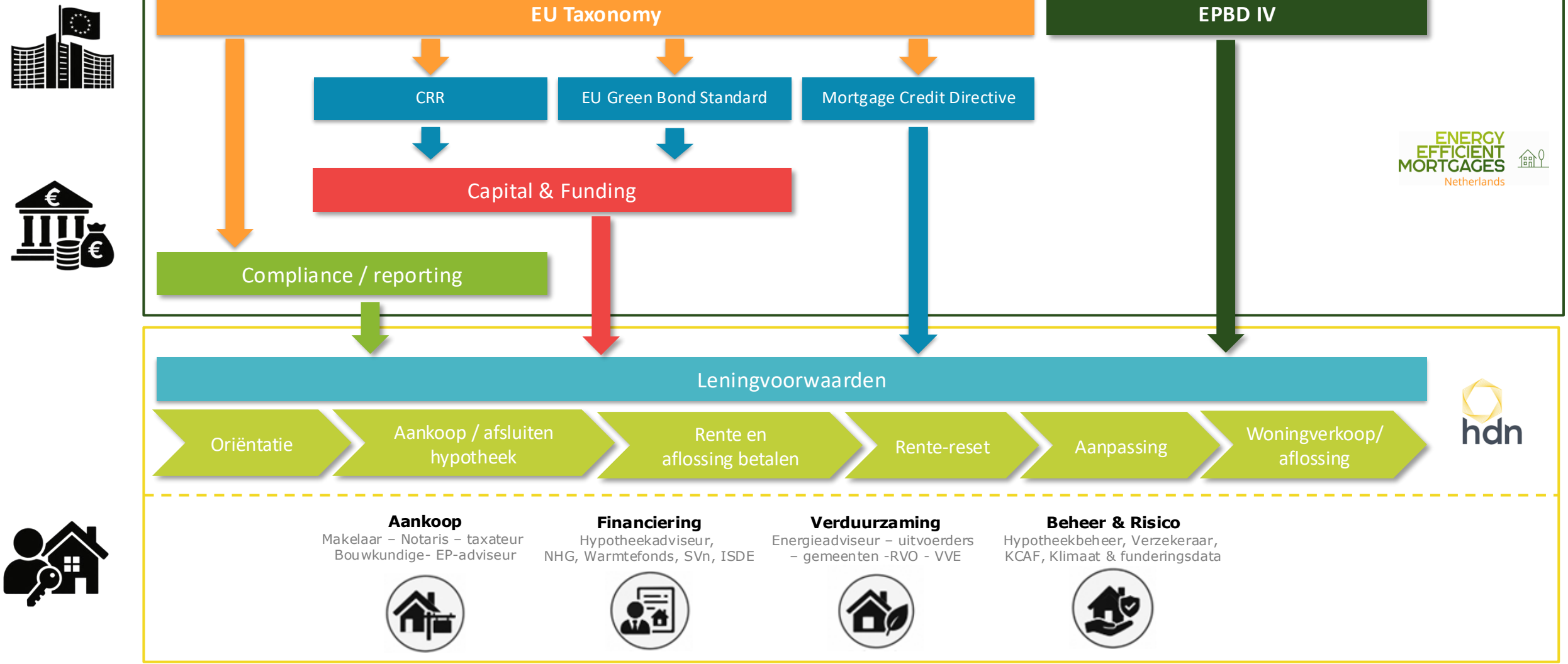
Jeroen Heijnen

hdn

Het aankoopproces kent een groot ecosysteem

De Twee Werelden van Woningverduurzaming - twee perspectieven, één gezamenlijke ambitie

The Energy Efficient Mortgages NL Hub

Members of the EEM NL Hub support and promote the acceleration and adaptation of energy efficient housing in the Netherlands, and the financing thereof.

Members

ABN·AMRO
asn bank
ING
NIBC
Goldman Sachs | Asset Management
STATER MORTGAGE SERVICES | AN INFOSYS COMPANY
HYPOPORT
venn HYPOTHEKEN
ingage-aetos
CALCASA
LLOYDS BANK
Rabobank
achmea
a.s.r.
MUNT HYPOTHEKEN
Triodos Bank
Blauwtrust Groep
EUROPEAN DATAWAREHOUSE
obvion hypotheken
Allianz
ARGENTA
nationale nederlanden
VISTA hypotheken
VAN LANSCHOT KEMPEN
nhg
KPMG

Affiliated members

DSA
DACB
Nederlandse Vereniging van Banken
hdn altijd vooruit
DGBC Dutch Green Building Council
vfa
TRUSTMOORE
NautaDutilh
FitchRatings
STANDARD &POOR'S
altum.ai
EVERSHEDS SUTHERLAND
VISTRA
Moody's
stichting WE adviseurs
VERBOND VAN VERZEKERAARS
CFP GREEN BUILDINGS
sobolt
AF Advisors
tcs | TATA CONSULTANCY SERVICES
MORNINGSTAR | DBRS

ENERGY EFFICIENT MORTGAGES Netherlands

EU Taxonomy vs EPBD IV

EU Taxonomy

1. Defines which economic activities qualify as sustainable (very wide remit: whole economy).
2. With the aim of directing capital flows to these sustainable activities **= indirect regulation = PULL.**
3. Financial institutions will be required to report the so-called '**Green Asset Ratio**': the part of total assets invested in sustainable (EUT Aligned) activities.
4. EU Taxonomy **Regulation** = immediately applicable in whole EU.

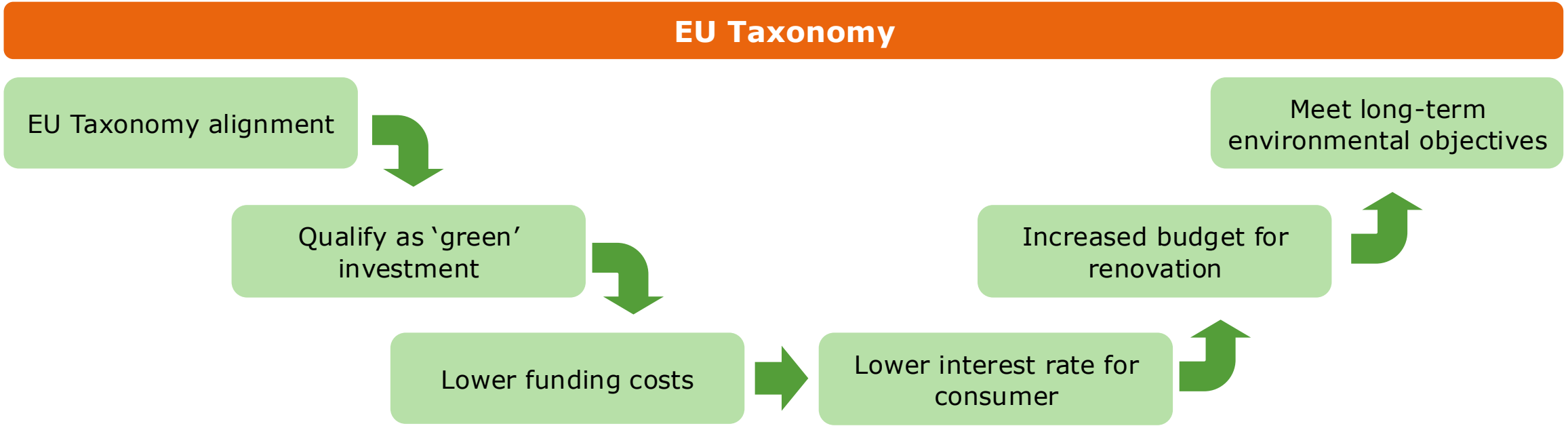
EPBD IV

1. Limited to the built-up environment.
2. Very concrete descriptions on what (and how) sustainability improvements are to be realised to meet the objectives of realising a climate neutral built-up environment **= direct regulation = PUSH.**
3. Applicable to everyone (but for the first time financial institutions are explicitly addressed)!
4. EPB**Directive** = to be implemented through national law – this process is currently on-going.

Both are aimed at improving the energy efficiency of
the European housing stock and the financing of the required renovation

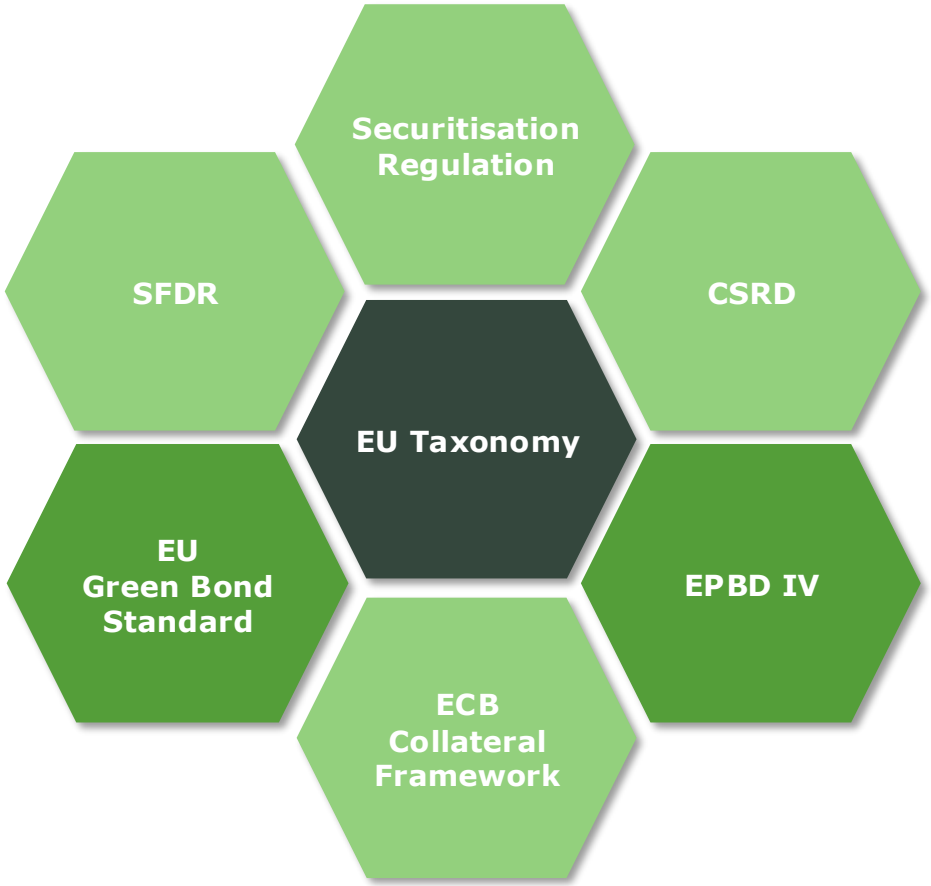
ENERGY EFFICIENT MORTGAGES Netherlands

EU Taxonomy to provide the definition for what is ‘green’

1. Intention of the EU Taxonomy is that funds will (start to) flow to ‘sustainable’ activities.
2. Not only the built environment but many economic activities!
3. Financial institutions are required to report the so-called ‘**Green Asset Ratio**’ as per 31/12/23: % of total assets invested in sustainable activities.

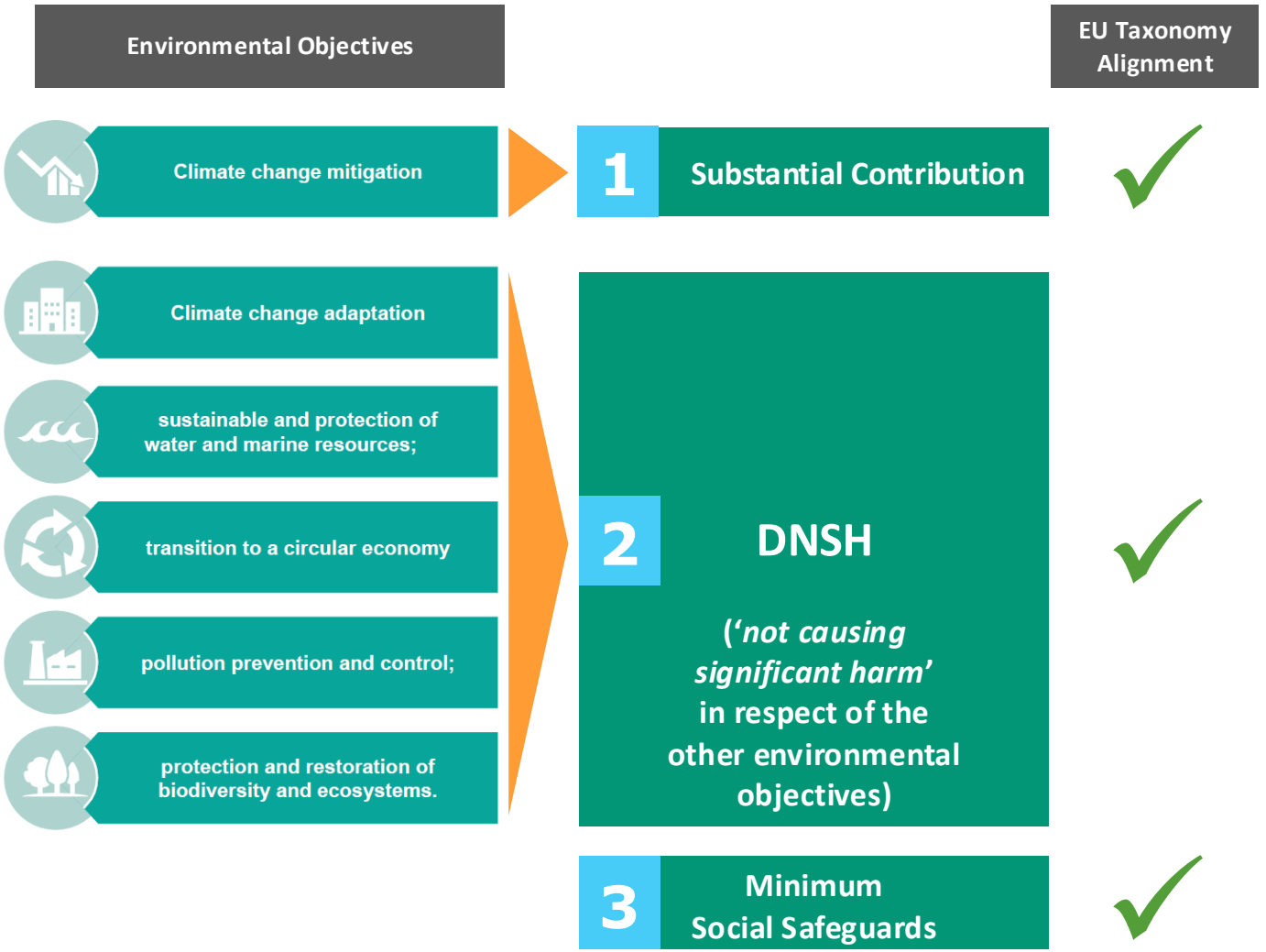
EU Taxonomy provides the definition for what is ‘green’

Where in origin the EU Taxonomy was developed to steer capital flows to ‘sustainable’ activities, it has quickly become the benchmark for what is ‘green’ in many other European regulations

ENERGY EFFICIENT MORTGAGES Netherlands

The construct and objectives of the EU Taxonomy

- The EU Taxonomy was developed for corporates
- Section 7 covers 'construction & real estate'
- For lack of a dedicated section, this same section is being used to determine EU Taxonomy alignment for residential mortgage loans

ENERGY EFFICIENT MORTGAGES Netherlands

Applying the EU Taxonomy to Dutch properties and mortgages

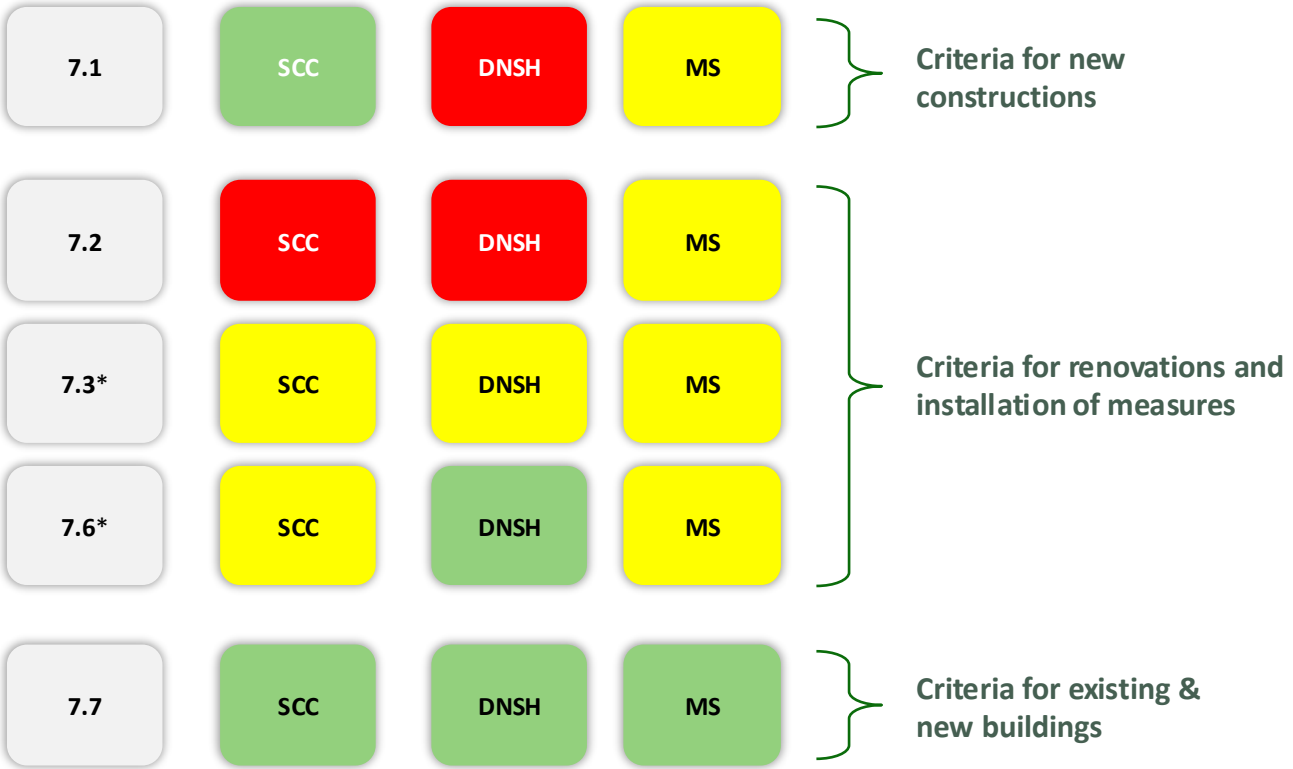
1.000's of pages of legislation

Climate Delegated Act		Translation actual text and application to Dutch situation	Data availability	Application to mortgage loan level
7.1	New-build	Do we understand what the EUT means? Can we apply it to the Dutch legislation and practice?	Do we think there is data available to demonstrate alignment of the economic activity?	Can we apply it at mortgage loan(part) level?
7.2	Renovation			
7.3 7.4 7.5 7.6	Specific measures			
7.7	Existing properties			
		Dutch Bouwbesluit	Required data	Whole loan vs loan part
		NTA 8800 vs other methodologies	Possible data sources	Loan data vs sustainability data
		Real life practicalities	For existing and new properties	GAR calculation

ENERGY EFFICIENT MORTGAGES Netherlands

Summary interpretation of current EU Taxonomy in respect of Dutch Real Estate

Only existing 'green' properties classify as EU Taxonomy aligned…

ENERGY EFFICIENT MORTGAGES Netherlands

EU Taxonomy up for review in 2026: the answer to our prayers?

7.1	SCC	DNSH	MS
7.2	SCC	DNSH	MS
7.3*	SCC	DNSH	MS
7.6*	SCC	DNSH	MS
7.7	SCC	DNSH	MS

ENERGY EFFICIENT MORTGAGES Netherlands

Recommendations

- Simplify the technical screening criteria for substantial contribution and DNSH
- Align with other EU regulation
- Simplify Minimum Safeguards for private persons
- Improve the regulatory process and transparency

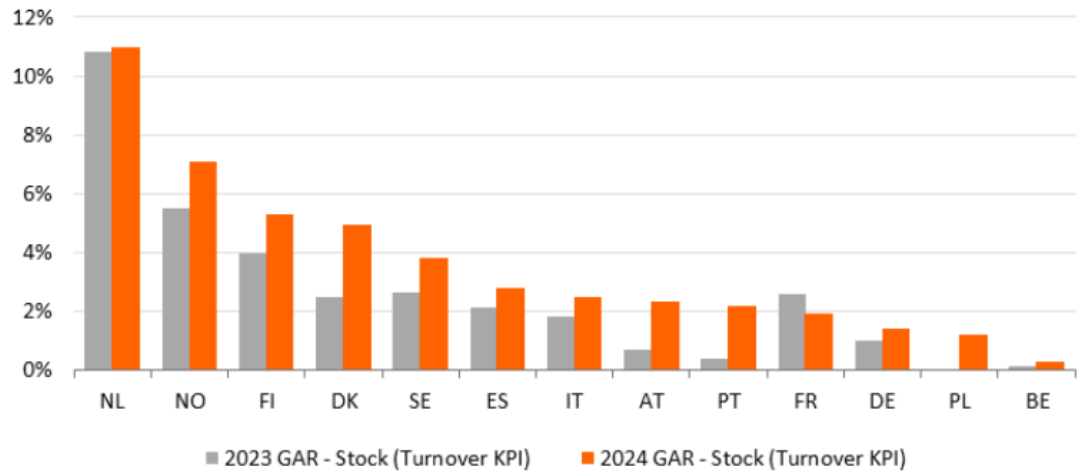
SCC	DNSH	MS
SCC	DNSH	MS
SCC	DNSH	MS
SCC	DNSH	MS
SCC	DNSH	MS

Unfortunately, the expectation is that in the 2026 revision only minor changes will be made to (Section 7 of) the EU Taxonomy and that it will not become significantly easier to demonstrate EU Taxonomy alignment for residential properties

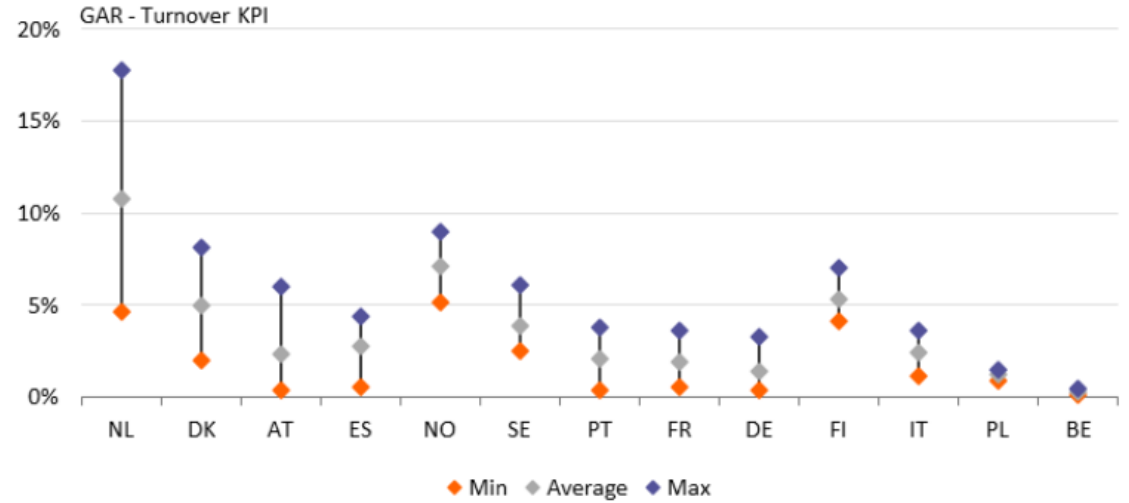
ENERGY EFFICIENT MORTGAGES Netherlands

Green Asset Ratio reporting not an overwhelming success…

Banks' average Green Asset Ratio disclosed per country

Green Asset Ratio variations within jurisdictions

Source: Banks' disclosure report, ING research

- Average GAR reported over 2024 in EU (on a very large sample of banks) was 3.7%.
- The GAR's in NL are so 'high' because residential mortgage loans are a relatively large asset on banks balance sheets and we have relatively good data..

After 4+ years we can conclude that the EU Taxonomy is not working

ENERGY EFFICIENT MORTGAGES Netherlands

Other relevant European regulations underpinning the EU Renovation Wave

Paris Agreement

No more CO_2 emissions by 2050

Buildings account for 40% of energy use & 36% of the GHG emissions in the EU

247mln dwellings

> 220 million of which were built before 2001

EU Renovation Wave

Energy Performance of Buildings Directive (EPBD IV)

ENERGY EFFICIENT MORTGAGES Netherlands

Transposition of EPBD IV into national legislation

- 1e Tranche EPBD IV – 29 mei 2026
  - *Zonne-energie, Technische bouwsystemen (incl. GACS), aanpassingen energielabel, keuringen installaties*
- 2e Tranche EPBD IV – 1 jan 2027
  - *ZEB nieuwbouw overheidsinstanties 2028, rekenplicht wlc-gwp 2028*
- 3e Tranche EPBD IV – 1 juli 2027
  - *Minimale grenswaarden utiliteitsbouw 2030/2033 (MEPs ubouw), ZEB bestaande bouw*
- 4e Tranche EPBD IV – 1 jan 2030
  - *Gemoderniseerde bepalingsmethode energieprestatie, herijking ZEB-eisen, grenswaarde wlc-gwp, nieuwe labelsystematiek*

The four key components of EPBD IV

Key components of EPBD IV

1

National Building Renovation Plans (NBRPs)

2

Requirements to energy efficiency of new & existing buildings

3

Energy Performance Certificates & Renovation Passports

4

Financing (including Mortgage Portfolio Standards)

ENERGY EFFICIENT MORTGAGES Netherlands

National Building Renovation Plans

NBRPs

- Instead of the previous Long-Term Renovation Strategies, from 2026 onwards, every member state is to submit a National Building Renovation Plan (NBRP) to the EC.
- The first draft NBRP is to be submitted by December 2025 following which the EC will review it for quality, detail and realisability.
- The Netherlands has submitted the first draft of the NBRP and final submission is due by December 2026.

Overview Energy Efficiency requirements for new buildings

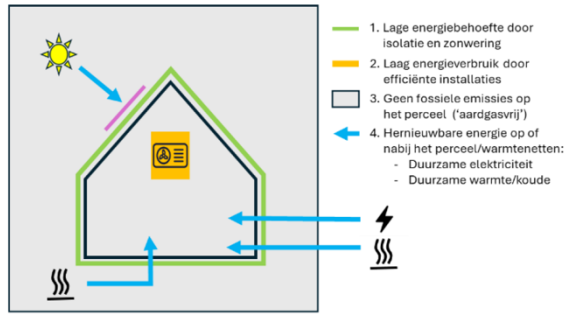

Zero Emission Buildings

- The end-goal of EPBD IV is that by 2050 **every building is a 'Zero Emission Building'**.
- From 2030 all new buildings will have to be 'zero emission buildings' and over time all existing buildings will have to be renovated to this standard (except for monuments and other exempted buildings).

De doelstelling voor 2050 vertaalt zich in vier aspecten van een gebouw en ziet erop toe dat een gebouw:

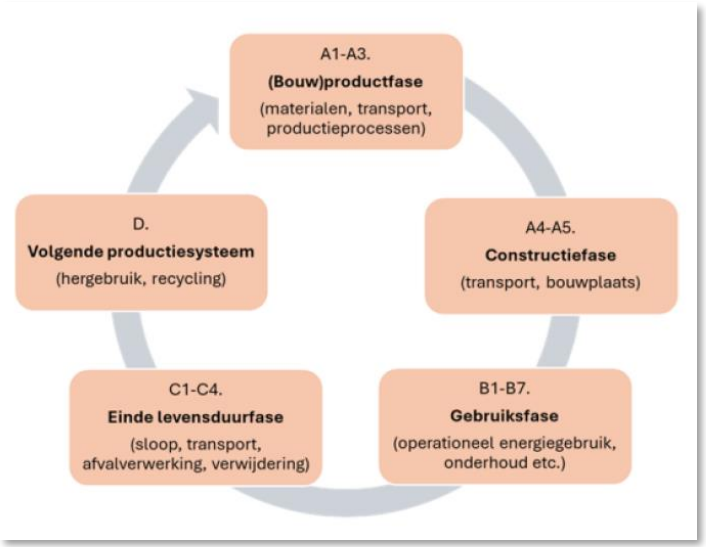
1. Zeer weinig energie nodig heeft voor verwarming en/of koeling;
2. Efficiënte installaties heeft;
3. Vrij is van fossiele emissies op het eigen perceel ("aardgasvrij"), en
4. De benodigde energie zoveel mogelijk invult met hernieuwbare energie door opwek op of bij het gebouw of via lokale warmtenetten.

Figuur: de vier aspecten van "ZEB"

Whole life cycle emissions

- Introduction of the concept of 'whole life-cycle emissions for buildings' through the Global Warming Potential (GWP): the contribution of a building to climate change, not only during the exploitation phase but also considering the construction and demolition of the building.

ENERGY EFFICIENT MORTGAGES Netherlands

Overview EPCs and renovation passport

Harmonisation of energy labels

- In EPBD IV it is proposed that the **energy labels** in Europe will be harmonised (by 2029). This will have a significant impact on both consumers as well as financial institutions (e.g. EU Taxonomy 7.7 EPC =A).
  - 2026:
    - Enkele aanpassingen in het format en de informatie op het label.
    - Ook voor monumenten een label verplicht bij verhuur of verkoop.
  - 2030:
    - een nieuw energielabel; schaal A tot en met G.
    - Indicator gebaseerd op totaal primair energiegebruik (niet meer primair fossiel energiegebruik).
    - Wanneer een gebouw voldoet aan het ZEB-niveau wordt dit op het label vermeld.
  - Energielabels blijven 10 jaar geldig. Je zal dus tot 2040 twee soorten labels naast elkaar hebben (voor en na 2030).

EU Taxonomy vs EPBD IV

EU Taxonomy

EPBD IV

Both are aimed at improving the energy efficiency of
the European housing stock and the financing of the required renovation

But given the lack of traction of the EU Taxonomy in mortgage financing and the increasing clarity on how it will be implemented in the Netherlands, our hopes are now shifting to EPBD IV !

ENERGY EFFICIENT MORTGAGES Netherlands

Hoe brengen we het verduurzamen van een woning onder de aandacht

BIJ AANKOOP

Intermediairs

BIJ BESTAANDE HYPOTHEKEN

Klanten

HDN
VERDUURZAMINGSTOOLBOX

Verduurzaming op een laagdrempelige
manier bij het intermediair én consument

Beleidsmomenten 2021–2026

Waar verwachten we zichtbare trendbreuken in verduurzamingsdata?

2021	ISDE verbreed: o.a. woningeigenaren en isolatiemaatregelen
2022	Nationaal Isolatieprogramma gestart (2,5 miljoen woningen in 2030)
Q3 2022	0% lening van Warmtefonds en stimuleringsregeling Kleine VVe SVN
2023	ISDE: subsidie mogelijk voor één isolatiemaatregel
1 jan 2024	Energielabel afhankelijke extra hypotheekruimte voor verduurzamen
1 jan 2025	ISDE: ruimere glasvoorwaarden en gewijzigde subsidiebedragen
2026	EPBD IV-implementatie in fasen; extra aandacht voor renovatie met als doel ZEB

Bron: Rijksoverheid (leennormen 2024, NIP), RVO (ISDE), VRO (EPBD IV)

Energielabelafhankelijke extra hypotheekruimte voor verduurzamen

Energielabel woning	Extra bedrag dat geleend mag worden voor aankoop ten opzichte van een woning met het label E, F of G	Extra bedrag dat geleend mag worden voor energiebesparende maatregelen
E, F, G	€ 0	€ 20.000
C, D	€ 5.000	€ 15.000
A, B	€ 10.000	€ 10.000
A+, A++	€ 20.000	€ 10.000
A+++	€ 25.000	€ 0
A++++	€ 30.000	€ 0
A++++ met een energieprestatiegarantie afgegeven voor een periode van ten minste tien jaar	€ 40.000	€ 0

https://www.volkshuisvestingnederland.nl/onderwerpen/huren-en-wonen/tijdelijke-regeling-hypothecair-krediet/maximale-hypotheek-op-basis-van-energielabel

Percentage EBM per energielabel

Energiebesparende maatregelen (EBM)

Aandeel aanvragen met EBM binnen elk kwartaal en energielabel · 2022 K1 t/m 2026 K3

Energielabel	2022 K1	2022 K2	2022 K3	2022 K4	2023 K1	2023 K2	2023 K3	2023 K4	2024 K1	2024 K2	2024 K3	2024 K4	2025 K1	2025 K2	2025 K3	2025 K4	2026 K1	2026 K2	2026 K3
A++++	6,3%	4,8%	6,3%	6,8%	5,9%	5,3%	5,3%	5,6%	5,9%	6,4%	5,0%	6,3%	4,4%	3,9%	4,0%	2,3%	3,5%	3,2%	2,6%
A+++	4,6%	5,0%	5,5%	4,7%	5,3%	5,2%	4,3%	4,9%	6,5%	5,8%	5,4%	4,4%	3,5%	3,3%	3,8%	3,0%	2,9%	2,6%	2,1%
A++	4,2%	3,8%	4,4%	4,8%	6,0%	4,9%	5,4%	6,1%	6,4%	5,3%	3,3%	2,9%	3,0%	3,1%	3,2%	2,5%	3,5%	3,7%	2,5%
A+	6,7%	5,5%	5,5%	6,7%	6,0%	6,2%	4,6%	6,2%	5,7%	4,8%	4,0%	4,2%	3,8%	3,9%	3,3%	3,3%	4,6%	4,2%	3,9%
A	7,6%	7,0%	8,6%	9,2%	8,9%	8,3%	8,0%	7,1%	8,9%	7,9%	6,8%	6,7%	6,6%	6,0%	5,5%	5,6%	6,3%	7,0%	6,3%
B	10,8%	11,2%	13,8%	16,0%	15,0%	15,2%	12,5%	13,0%	16,3%	15,0%	12,2%	12,2%	12,9%	12,3%	10,8%	10,8%	11,9%	12,3%	12,2%
C	13,3%	13,2%	16,0%	18,7%	19,5%	18,3%	17,4%	18,7%	21,1%	20,0%	17,0%	16,9%	17,6%	17,5%	15,9%	15,6%	16,0%	17,2%	16,3%
D	13,7%	15,1%	18,6%	21,3%	21,2%	19,7%	19,4%	19,5%	25,2%	24,3%	20,9%	20,9%	21,8%	20,6%	19,9%	19,5%	20,6%	20,5%	19,8%
E	16,1%	18,4%	19,6%	23,5%	25,2%	24,0%	25,3%	25,0%	29,5%	28,8%	26,0%	26,3%	27,1%	26,5%	23,9%	24,6%	25,7%	25,3%	25,7%
F	20,5%	20,5%	21,8%	23,8%	27,4%	27,9%	25,0%	27,6%	34,7%	34,7%	30,7%	29,2%	31,2%	30,5%	28,4%	28,2%	26,0%	30,7%	28,8%
G	19,9%	19,1%	21,6%	27,5%	31,6%	29,1%	30,6%	28,0%	41,2%	38,0%	33,7%	34,8%	34,3%	33,5%	32,4%	31,7%	29,5%	32,5%	32,0%
Niet bekend	8,6%	9,5%	11,9%	13,9%	13,8%	13,9%	12,5%	11,1%	12,9%	13,1%	10,6%	10,2%	10,5%	9,9%	8,7%	8,6%	9,2%	9,9%	10,5%

A++++ t/m G 0,0% — 41,2% Niet bekend 0,0% — 13,9%

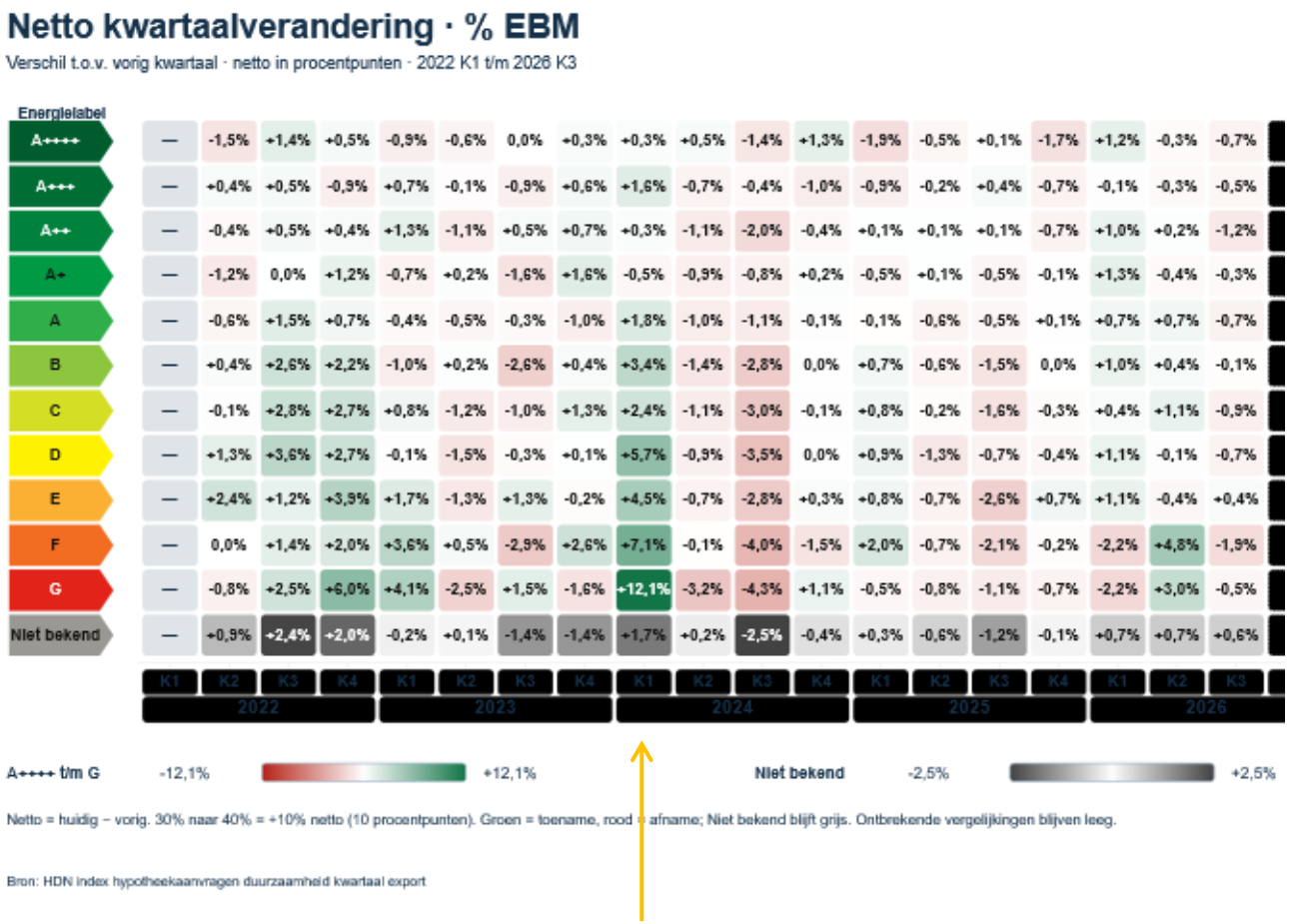
EBM = aanvragen met EBV en/of EBB; één aanvraag kan beide bevatten en telt voor EBM één keer. Donkerder = hogere waarde. Bekende labels en Niet bekend hebben afzonderlijke kleurschalen.

Bron: HDN index hypotheekaanvragen duurzaamheid kwartaal export

1 jan 2024

- Significante stijging EBM bij slechte energielabels na introductie
- Percentage normaliseert rond de 25/30%

Energielabelafhankelijke extra hypotheekruimte voor verduurzamen

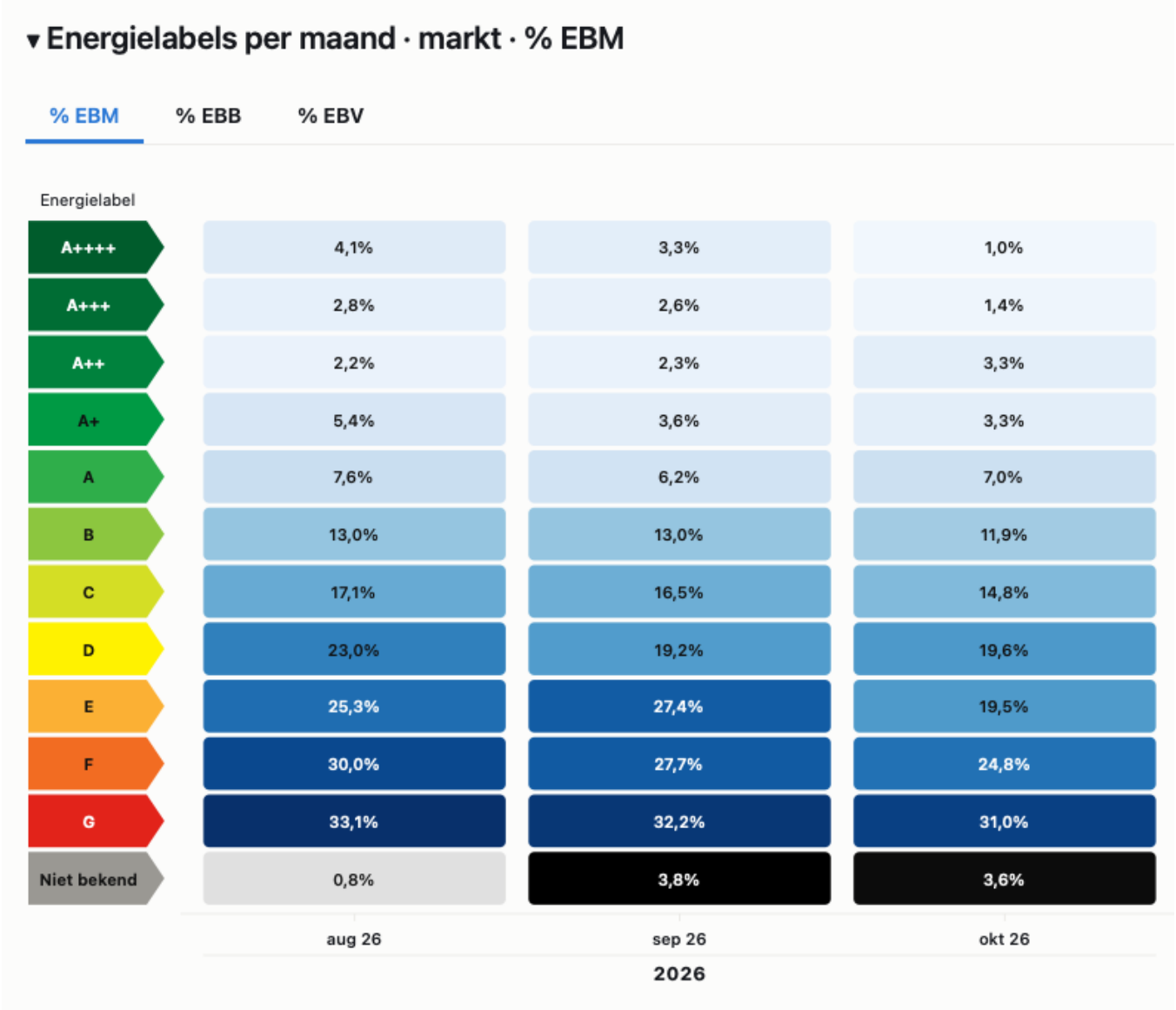

Netto = huidig − vorig. 30% naar 40% = +10% netto (10 procentpunten). Groen = toename, rood = afname; Niet bekend blijft grijs. Ontbrekende vergelijkingen blijven leeg.

Bron: HDN index hypotheekaanvragen duurzaamheid kwartaal export

- Significant verschil EBM bij slechte energielabels na introductie t.o.v. kwartaal eerder

EBM percentages afgelopen 3 maanden per energielabel

▾ Energielabels per maand · markt · % EBM

% EBM | % EBB | % EBV

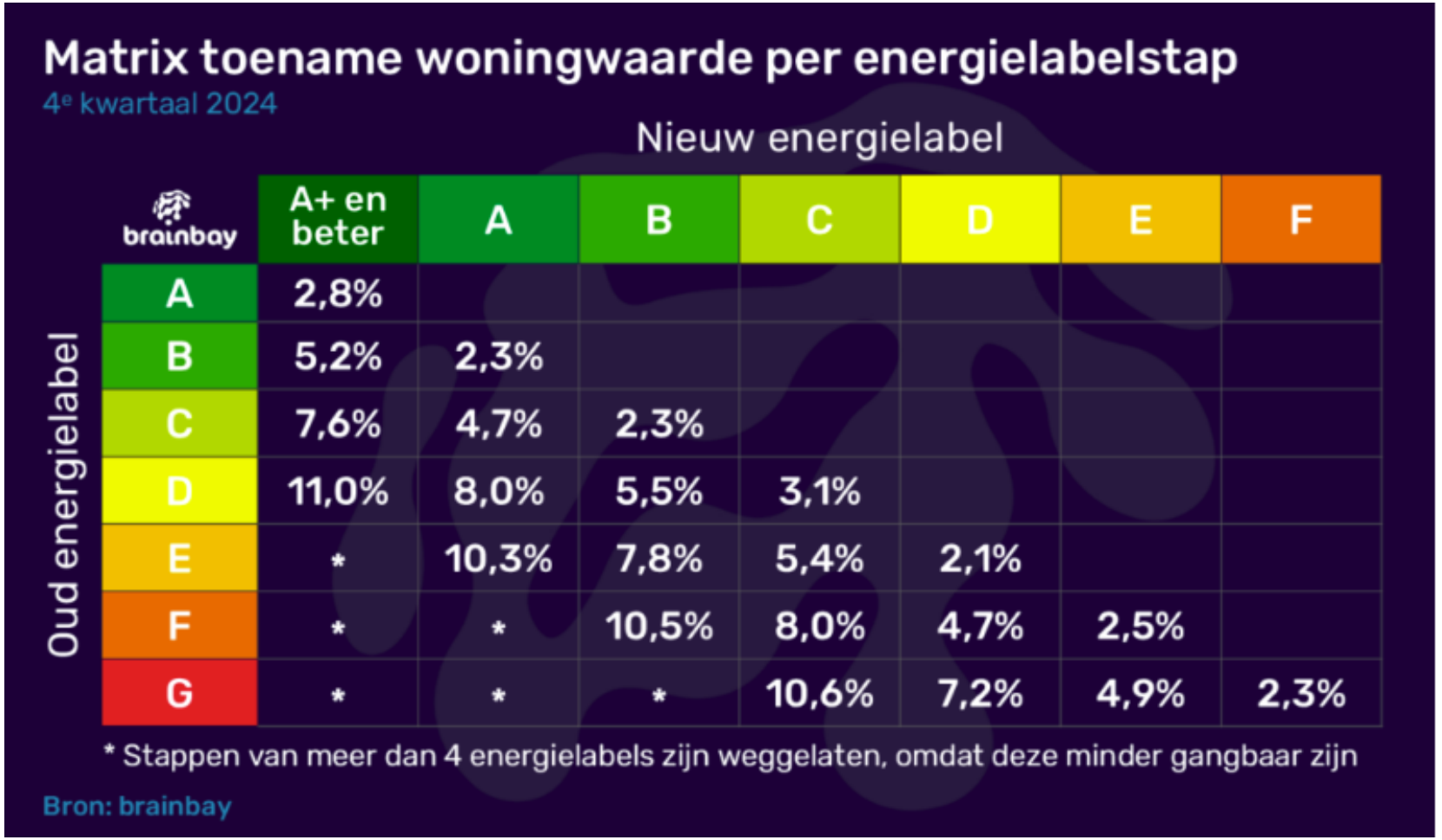
Energielabel	aug 26	sep 26	okt 26
A++++	4,1%	3,3%	1,0%
A+++	2,8%	2,6%	1,4%
A++	2,2%	2,3%	3,3%
A+	5,4%	3,6%	3,3%
A	7,6%	6,2%	7,0%
B	13,0%	13,0%	11,9%
C	17,1%	16,5%	14,8%
D	23,0%	19,2%	19,6%
E	25,3%	27,4%	19,5%
F	30,0%	27,7%	24,8%
G	33,1%	32,2%	31,0%
Niet bekend	0,8%	3,8%	3,6%

2026

BIJKOMEND VOORDEEL VAN VERDUURZAMING

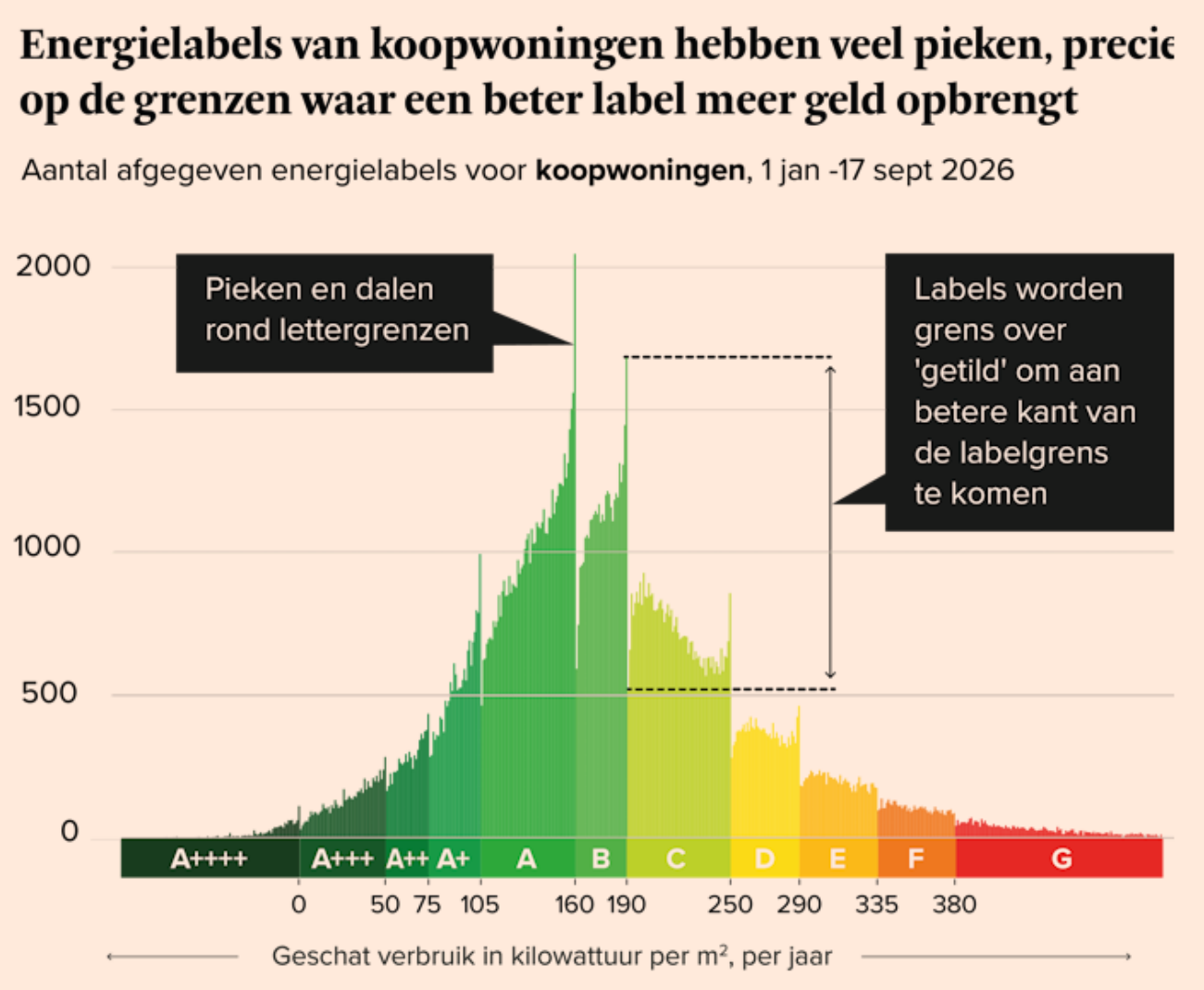
Huizenprijzen stijgen na het behalen van een beter energielabel

Waardestijging na verduurzaming

Bron brainbay

Grenzen worden opgezocht

Activatie

VIA UNIFORME DATA

HDN VERDUURZAMINGSTOOLBOX

Normering in de markt door NHG

NHG – Nieuwe voorwaarden per 1 januari 2027

Standaard Energiebespaarbudget (EBB)

- Bij aankoop van een grondgebonden woning met energielabel E, F of G wordt **standaard € 20.000 verduurzamingsbudget** meegenomen.

Funderingsrisico onderdeel hypotheekacceptatie

- Funderingsrisico wordt onderdeel van het NHG-toetskader.
- Bij risicoklasse D of E is **verkennend funderingsonderzoek verplicht**.

Bron: NHG, aangekondigde Voorwaarden en normen 2027, 13 oktober 2026.

De consument en intermediair ziet een oerwoud aan regelingen

Subsidieregelingen, voorwaarden en financieringsproducten verschillen per woning en situatie.

Energielabel
EP-Online

EBB / EBV
Leennormen

ISDE
RVO

Warmtefonds
Maandlast & voorwaarden

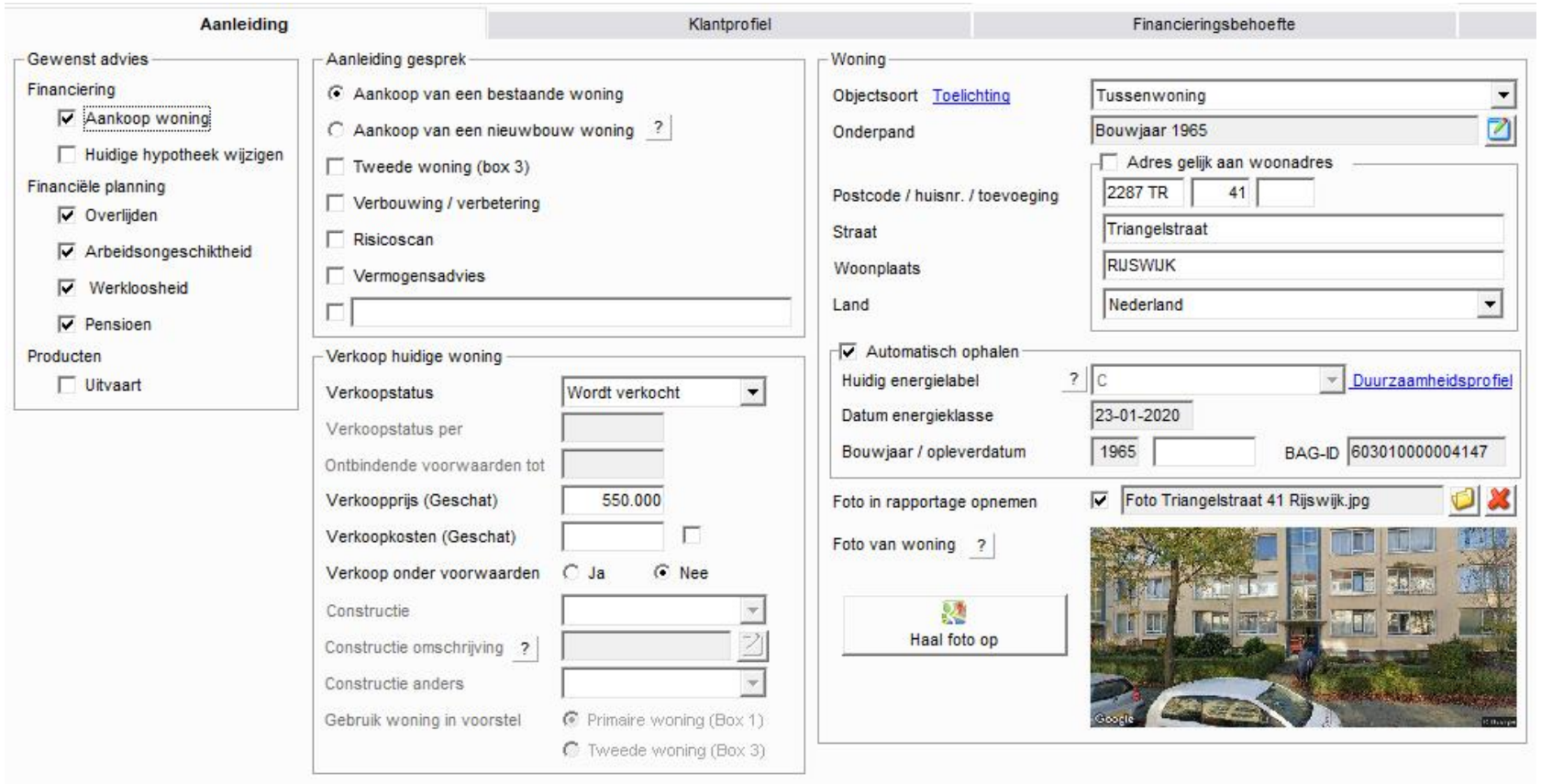
SVn
Lokale leningen

Hypotheek
Rente & duurzame producten

Lokale subsidies
Gemeente / regio

Klimaatrisico's
Fundering en overstroming

Hypotheekadvies software Adviesbox

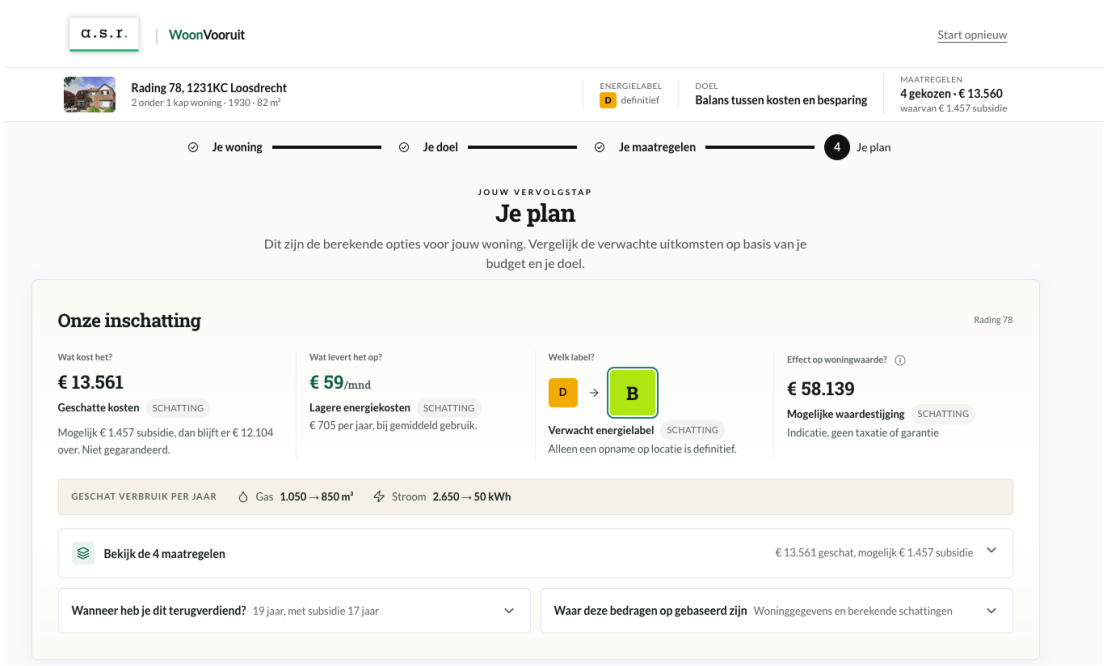

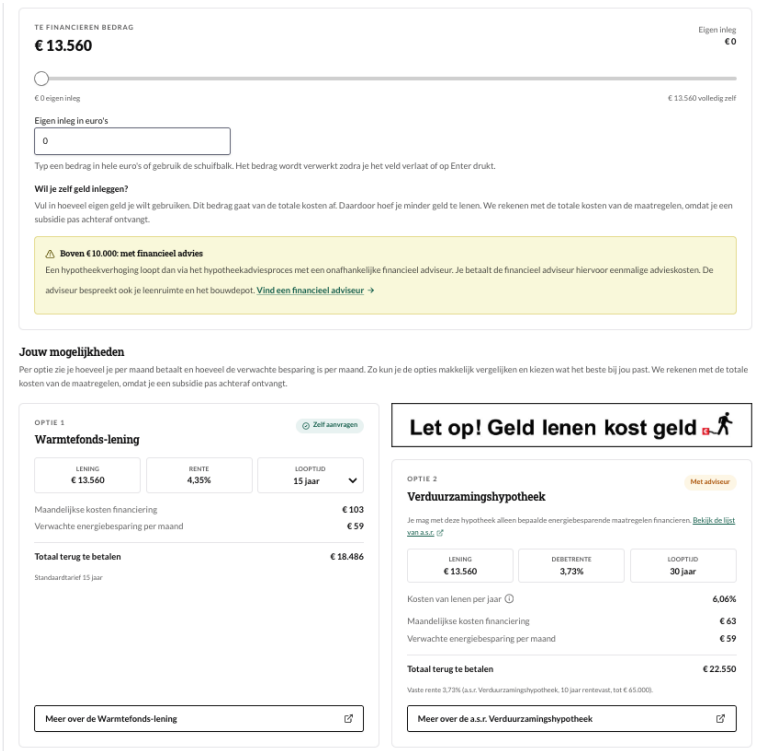
Ook na aankoop ontstaan verduurzamingskansen

De woning verandert; financiering en woningdata kunnen daarop meebewegen.

Trigger	Inzicht	Actie	Herwaardering
• Nieuwe woonwens • Onderhoud • Hoge energielasten	• Huidig label, • Maatregelen, • Subsidies • Risico's	• Financiering kiezen • Maatregelen uitvoeren	• Nieuw label, • Mogelijke rentekorting • Nieuwe taxatie

Tastbaar Gemaakt: Scenario-Advisering in de Praktijk

Conclusie voor de klant of intermediair:

Verduurzaming wordt rendabel gepresenteerd zonder ingewikkelde spreadsheets.

Klimaatadaptatie wordt onderdeel van woninginzicht

Naast energieprestatie groeit de relevantie van funderings- en klimaatrisico's.

Fundering

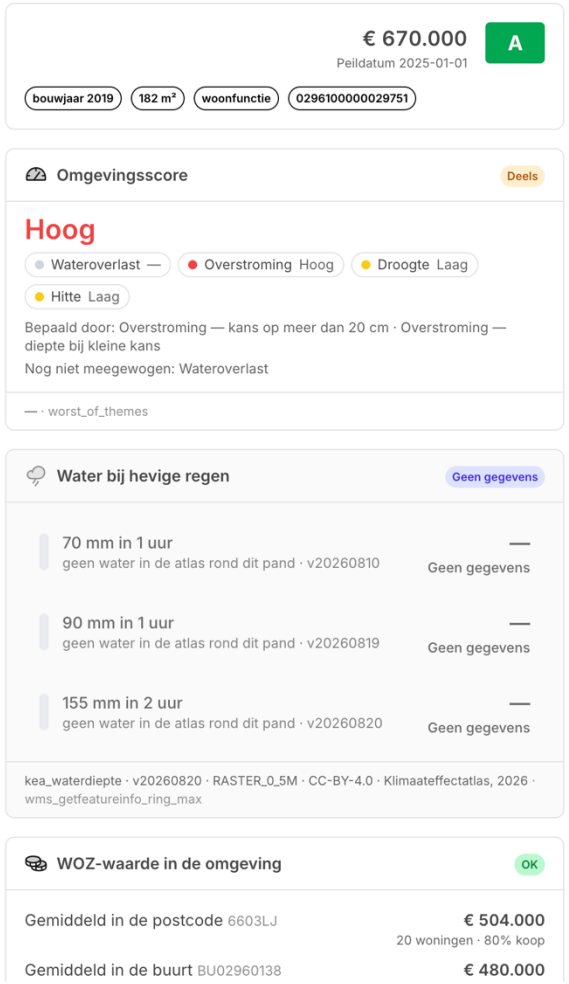
- Funderingsindicaties
- Subsidie voor onderzoek
- Ondersteuning

Water

- Hevige neerslag
- Overstroming
- Waterdiepte
- Wateropslag

Hitte & bodem

- Hittestress,
- Grondwater
- Bodembeweging

Klimaatadadtatie api

- **Regen** (waterdiepte bij extreme regenval CAS),
- **Fundering** (RVO/KCAF volgens PC6, Deltares paalrot en verschilzetting per buurt),
- **Overstromingen** (LIWO),
- **Bodemverzakking, grondwater, hitte, bosbranden en aardbevingen** (KNMI, met het dichtstbijzijnde gasveld).

Verduurzaming Vraagt om Ketensamenwerking

"Verduurzaming en klimaatrisico's kunnen we niet oplossen in silo's: van Brusselse wetgeving tot de keukentafel hebben we elkaar nodig."

EEM NL Hub Kennis

Vertaling van Europese directives (EPBD IV, ZEB) naar werkbare kaders voor verstrekkers.

HDN Standaarden & API's

Eenduidige ontsluiting van financiële verduurzamingsdata en klimaatadaptatiedata direct naar intermediair en klant.

Zorgeloos Vastgoed Ecosysteem

Verdere activatie van verduurzaming.

Questions?

